

Inhoudsopgave

In het hart van de Ardennen2

Vóór het vertrek.....4

“Open Kerken” langs de trajecten

- Kerk Saint-Nicolas in 6980 La Roche-en-Ardenne.....5
- Kerk Saint-Pierre in 6980 Beausaint6
- Kerk Saint-Martin in 6987 Marcourt.....7
- Kapel Saint-Thibaut in 6987 Marcourt8
- Kerk Saints-Pierre-et-Paul in 6960 Dochamps9
- Kapel Saint-Roch in 6982 Maboge10
- Kerk Saint-Lambert in 6983 Buisson11
- Kerk Saint-Rémy in 6983 Ortho12
- Kapel Saint-Hubert in 6983 Herlinval13
- Kerk Saint-Martin in 6984 Hives14
- Kerk Saints-Pierre-et-Denis in 6972 Erneuville.....15

Ontdekkingsroutes

- Wandeling 1: de kluizenaars Martin en Thibaut16
- Wandeling 2: heilige gronden17
- Fietstocht 1: schist en zandsteen18
- Fietstocht 2: elk dorp zijn eigen kerk.....20
- Autoroute 1: niets is te mooi voor een kerk22
- Autoroute 2: kerken in de Ardennen door de eeuwen heen23

LÉGENDE

 Autoroute

 Fietstocht

 Wandeling

 Dorp / Stad

 Interessante
bezienswaardigheden
/ Activiteiten

Ontdekkingsblad
voor kinderen

 Toeristische info

 Orgel

 Begraafplaats

 Achtergrond muziek

 Kinderhoek

 Toegankelijk voor
gehandicapten

 Parkeerplaatsen

 Toiletten

 Geklasseerd
monument

 Pelgrimspad
Santiago de
Compostela

In het hart van de Ardennen

Ooit was er La Roche-en-Ardenne ... zijn kasteel en zijn geest, zijn kluisenaar en zijn kapel in het bos, zijn tanks van de laatste oorlog, zijn Sint-Niklaaskerk en zijn gastvrije en warme landelijke kerken.

La Roche-en-Ardenne is, vanaf het midden van de 19e eeuw, een van de eerste steden in de Ardennen die toeristen aantrekken. Eerst de zalmvissers, voornamelijk Britten, daarna de Nederlanders, onder invloed van dominee Perk, auteur van de eerste toeristische gids van de regio in de taal van Vondel. Generaties van vakantiegangers hebben genoten van de prachtige wouden, de nobele gastheren van de bossen, de wilde geuren en de meanderen van de Ourthe. Zij hebben de levendigheid van de Middeleeuwen gevoeld in de muren van de kasteelruïne, genoten van de beroemde hammen en worsten, wildgerechten, zoete baisers en de lokale bieren. De hartverscheurende getuigenissen van de Tweede Wereldoorlog hebben hen ontroerd, en zij waren geïnteresseerd in de landelijke tradities en in de productie van keramiek van aardewerk.

Varieer de belevingen

U bent nieuwsgierig, stapt van de gebaande paden af en neemt een of meer van onze wandel-, fiets- of autotochten. Ga naar de ontdekking van de ziel van deze regio en arzel niet om onze routes te combineren met bezoeken aan andere attracties in de regio, zodat u ontdekkingen en ervaringen vermengen.

Naast de niet te missen kasteelruïne van La Roche en het wildpark, zult u het museum van de Slag om de Ardennen en de uitbeeldingen van de oude ambachten in het aardewerkmuseum waarderen. Natuurliefhebbers zullen gecharmeerd zijn van het Parc Chlorophylle, de wandelingen langs de Ourthe, de oude Keltische vestingwerken van Cheslé in Bérismenil en het grote woud wat loopt tot aan Saint-Hubert. De culinaire liefhebbers adviseren wij een bezoek aan het chocolademuseum Cyril.

Meer informatie op pagina 24.

Kerken bezoeken?

Open en gastvrije kerken wachten op u in de bocht van onze rondleidingen, speciaal ontworpen om u te helpen het erfgoed van deze regio van La Roche, die al duizenden jaren bewoond wordt.

Door te stoppen bij deze kerken, vindt u de rust en de hartstocht van gisteren en vandaag. De ervaringen die u er meemaakt, de emotionele belevingen die u er voelt, zijn zeker een bezoek waard. Omdat een kerk veel vertelt aan iedereen die de moeite neemt om ernaar te luisteren...

Een levendige ervaring

U zult kerken ontdekken die ontluisterend zijn in hun eenvoud, plaatsen van devotie die meer dan 1000 jaar oud zijn, primitieve beelden en meesterwerken van heilige kunst. Sommige plekken zijn zeer authentiek, andere gebouwen zullen u traditioneler lijken, maar overal zult u de bezieling voelen van degene die ze komen bezoeken om hun lasten, hun gebeden, hun angsten en hun vragen neer te leggen. De vreugde van bruiloften, doopsels en grote liturgische feesten zijn ook voelbaar binnen deze tijdloze muren.

Om nog maar te zwijgen van alle kleine details die u zullen verrassen, grijnzende engelen, beelden gepolijst door strelingen, onverwachte grafstenen, symbolische schilderijen, veelkleurige weerkaatsingen, muzikale echo's... Er is iets voor alle zintuigen!

Voor het vertrek

Goed om te weten

- Elke route van deze gids staat gedetailleerd op de website **izi.travel** (beschikbaar als applicatie voor Android of iOS) – u kunt de QR-codes scannen bij de tekst.
- De voorgestelde routes zijn **aanpasbaar**. De routes kunnen verkleind worden, gecombineerd of in tegengestelde richting worden uitgevoerd.
- De kerken zijn zelden het gehele jaar, 7 dagen per week geopend. **Zorg ervoor dat u de openingstijden controleert** bij het plannen van uw excursie (op de pagina's die volgen, in de brochure die verkrijgbaar is in de kerken van de organisatie of op de website www.openkerken.be – beschikbaar in een mobiele versie).
- Andere informatie is ook opgenomen in deze hulpmiddelen (toegang voor personen met beperkte mobiliteit, parkeermogelijkheden, sanitaire voorzieningen...).
- Tijdens religieuze diensten (vooral op zondagochtend) zijn bezichtigingen niet mogelijk. Maar niets hoeft u ervan te weerhouden om enkele momenten van bezinning te delen met de gemeenschap.
- De kerken zijn geopend voor iedereen, ongeacht de geloofsovertuiging. Het is gepast om een respectvolle houding aan te nemen.
- Deze gebedshuizen zijn gratis toegankelijk. Sommigen vragen aan bezoekers te helpen met de kosten van het onderhoud en restauratie. Maar u bent vrij om hieraan bij te dragen.

Plaats voor jongeren

In verschillende kerken op de routes vindt u een ontdekkingsblad voor families en de kinderen: observatiespellen, creativiteit, aandachtspunten, vragen stellen... Jong en minder jong zijn natuurlijk uitgenodigd om samen het spel te spelen.

1 KERK SAINT-NICOLAS - LA ROCHE-EN-ARDENNE

Als parel van de toeristische Ardennen aan het einde van de 19e eeuw, moest La Roche-en-Ardenne de mooiste en grootste kerk van de streek hebben. Het opmerkelijke neogotisch gebouw, wat vandaag de dag in het centrum van de stad staat, werd in 1901 ingewijd. Het is gebouwd op de plaats van een oudere kerk met een barokke bolvormige klokkentoren die het lange tijd beroemd maakte.

U zult gecharmeerd zijn van het licht waar het grote schip in baadt, omgeven door duizend felgekleurde vlakken. Vooral de gebrandschilderde ramen van Louis-Marie Londot (1980) zijn erg levendig. Achtergrondmuziek begeleidt graag iedereen die binnenkomt en herinnert ons eraan dat de kerk bekend staat om de concerten. Hier is het orgel wat de toon zet, vooral het orgel wat bij het altaar staat. Een indrukwekkend instrument van Duitse makelij, met 4300 pijpen en een kast ontworpen door een architect.

Veel van de talloze schilderijen en beelden zullen u raken door de kwaliteit. Te beginnen met het grote polychrome altaarstuk van het koor. Wij kunnen (in reliëf) de Bruiloft te Kana en de Vermenigvuldiging van het brood aan weersijden van de tabernakel bewonderen, evenals de Doop van Jezus en het Laatste Avondmaal (geschilderde panelen) en een fries stelt het portret van de 12 apostelen voor.

Rechts en links van het koor staan twee beelden van lindehout met de beeltenis van de Maagd en Sint Nicolaas, patroonheilige van de parochie. De beelden zijn gemaakt door Renier Panhay uit Rendeux. Een aanrader is het 16e eeuwse doopvont en een majestueuze preekstoel met albasten beelden. Om nog maar te zwijgen van de bekleding van het centrale gangpad, een mozaïek van 100.000 leien vormen een bijzonder tapijt van antracietkleurige sterren.

Rue de l'Eglise 27-35 • 6980 La Roche-en-Ardenne

GPS: 50.18278 • 5.57590

Aanbevolen parkeerplaats : quai de l'Ourthe, 23

Geopend

01/04-31/10 : elke dag : 9.00-19.00

01/11-31/03 : elke dag : 9.00-16.00

Prachtige gepolijste contouren van deze kleine neogotische kerk, het is origineler dan het lijkt ... De fijne bogen zijn geschilderd in mauve en paars en benadrukken met zo'n lichtheid het lage spitsgewelf dat het lijkt of dat ze met een pennenstreek zijn getekend. Een uitgesproken kleur (weliswaar liturgisch), die ook opgenomen is in de kussens van de stoelen.

De enkele beelden vallen op de onberispelijke achtergrond sierlijk op, waaronder een Sint Pieter die de sleutels van het paradijs vasthoudt. Rechts van het koor hangt een Christus aan het kruis getekend door expressieve pijn, het is te danken aan het talent van een, in de regio bekende, beeldhouwer uit de 16e eeuw: de Maître van Waha. Het retabel van het hoofdaltaar, met de voorstelling van de passie van Jezus en de muziek spelende engelen, is ook een bezichtiging waard.

De ramen met de beeltenis van de in de regio vereerde heiligen, het orgel en het kleine altaar rechts van het koor, herinneren ons eraan dat er altijd gulle gevers zijn die onze kerken verrijken.

Als u naar buiten gaat, bekijkt u dan goed de grote steen die nu als drempel dient: het is een zeer oude grafsteen van de familie de Coppin, de voormalige landvoogden van het dorp. Er zijn nog maar vier wapenschilden op het oppervlak te herkennen. De kapel van de familie Halleux-Ryelandt op de begraafplaats, roept nog steeds herinneringen op van de gassen die gebruikt werden in de loopgraven van 1914-18.

Rue du Monument
6980 Beausaint (La Roche-en-Ardenne)
GPS: 50.16956 • 5.55278

Geopend 15/06-15/09 :
vrijdag - zaterdag - zondag :
10.00-18.00

3 KERK SAINT-MARTIN – MARCOURT

Gelegen aan de top van het dorp, trekt de kerk van Marcourt van veraf de aandacht. Archeologen vonden sporen van een eerste kapel uit de 11e eeuw, maar de eerste schriftelijke melding dateert van 1566. Het gebouw werd vergroot, geflankeerd door een verdedigingstoren in de 14e eeuw en een nieuw schip aan het einde van de 17e eeuw.

Binnenin kunt u kostbare werken van gewijde kunst en antieke meubels bewonderen, zij zijn bewaard gebleven door de verbondenheid van de parochianen. Zo is de biechtstoel achter in de kerk, die dateert uit 1643, een klein beeldhouwd wonder en versiert met vijf mollige engelen. Wij kunnen ons zo goed voorstellen dat de priester, achter zijn venster, de knielende boeteling absolute verleenende.

Het grote altaar met het altaarstuk uit 1673 roept ontzag op door zijn barokke structuur. De preekstoel uit de 18e eeuw, versiert met de vier evangelisten, heeft een eenvoudig gebouwde stijl, terwijl de koorbank, ondanks het feit dat deze uit dezelfde periode stamt, getuigt van een meer meesterlijke kunst.

De oude begraafplaats, met de geklasseerde muren, laat u interessante grafstenen uit de 16e en 17e eeuw ontdekken. Gepantserde heren liggen schouder aan schouder met nederige boeren en vroeg uit het leven geplukte kinderen. Enkele eenvoudige beelden van een groep engelen of nabestaanden in rouw zijn echt ontroerend. De mooiste zijn gemaakt van steen uit Ottré (een belangrijke plaats voor het bewerken van grafstenen in de huidige gemeente Vielsalm), een (quartzo)phyllade met paarse weerspiegelingen, glad, zeer zacht aanvoelend en gemakkelijk te graveren.

Achter de sacristie herinnert een gedenkteken aan de executie van verschillende inwoners in september 1944 door Duitse soldaten, als vergelding van een verzetsactie.

Rue des Martyrs, 25 • 6987 Marcourt (Rendeux)
GPS: 50.21469 • 5.52776

Geopend

01/06-31/08 : elke dag : 10.00-17.00

of via toeristenbureau : +32 84 47 77 91

4 KLUIZENAARSWONING ST-THIBAUT – MONTAIGU

Stelt u zich een rotsachtig voorgebergte voor met uitzicht over de gehele vallei met de Ourthe. Een gewijd voetpad tussen hemel en aarde, in het hart van een magisch en mysterieus bos, een plaats van aanbidding en macht sinds de prehistorie. In de Middeleeuwen was het een fort wat het gezag van de graven van Montaigu demonstreerde, die in de 12e eeuw concurreerden met de belangrijkste heren in de Ardennen.

De kasteelkapel, gewijd aan Saint Thibaut, werd in de 17e eeuw herbouwd op de ruïnes van het oude kasteel. Een Calvarieberg is ook gebouwd op het oude hoofdverblijf. Verschillende inwoners zijn genezen na het drinken van het water uit de bron. Deze wonderen trokken al snel veel pelgrims aan, het is een traditie die tot op de dag van vandaag voortduurt. Een kluisenaar vestigt zich op de plek en wordt gevolgd door vele anderen. De laatste stierf er in 1968.

Onder de heuvel is een uitgegraven "Monument" wat een standbeeld herbergt van het lichaam van Christus, zeer sprekend uitgehakt door de beitel van de kunstenaar Louis Noël (1985). Voortbordurend op een oud ritueel, plaatsen pelgrims er na hun aanbidding een klein kruisje van 2 stukken gebonden takken op.

Het ontdekken van dit ongerepte heiligdom is een intense ervaring voor de zintuigen en de ziel. Hoe kunnen we niet geraakt worden door de offerbeelden die getuigen van de genade die de genezingen in gebed hebben ontvangen. Om nog maar te zwijgen van het grandioze en vredevolle panorama... Een aantal geklasseerde bomen maken het plaatje compleet, indrukwekkend.

De kapel en kluisenaarswoning, gelegen in het midden van het bos, is te voet bereikbaar vanaf de brug te Marcourt (gemeente Rendeux) of via een pad (gedeeltelijk begaanbaar) waarvan de ingang zich bevindt op de weg tussen Hodister en Warisy. GPS: 50.20996 • 5.51714

Geopend

15/03-15/11 : woensdag - zaterdag - zondag : 10.30-15.30

U kunt de aanwezigheid van een vrijwilliger verifiëren op de website www.stthibaut.be

5 KERK SAINTS-PIERRE-ET-PAUL – DOCHAMPS

De inwoners van Dochamps herinneren zich nog steeds de millenniumviering van de parochie, in 2012 gevierd met veel pracht en praal. Het huidige gebouw is gerestaureerd na de enorme verwoesting tijdens de Slag om de Ardennen in de winter van 1944-45.

Wat een schitterende kerk met de grote ramen en het witte pleisterwerk, gecombineerd met een hoogwaardig stucwerk plafond (1955). Opvallend zijn ook de fraaie lambriseringen die rondom de binnenmuren lopen met de beeltenis van meer dan 30 heiligen. Het is het werk van Victor Demanet (1958).

Van het eerste gebouw, zoals blijkt uit een akte van 1011, is niets meer over (behalve de muur van de begraafplaats?), vooral omdat de kerk in 1642 werd platgebrand. Een verzonken plaat met gouden letters herinnert eraan dat het werd herbouwd dankzij de "aalmoezen" van twee geestelikheden uit de streek, de gebroeders Germai, bekend als Lamormainy. Zij waren jezuiten en de oudste was de biechtvader van de Duitse keizer Frederik II...

Het hoofdaltaar, met een elegante, sobere barokke stijl, omlijst een tabernakel en een troon uit een eerdere periode. De drie engelen die rond het oog van God vliegen, zijn ontroerend van eenvoud. Bewonder ook enkele prachtige houten beelden, die van Christus aan het kruis uit de 18e eeuw, van de eerste paus Sint Pieter of van de populaire heiligen zoals Sint Rochus en Sint Antonius uit de 19e eeuw. Het doopvont, sierlijk met zijn ronde, gepolijste marmer, dateert uit de 17e eeuw.

Rue des Frères Germai, 4 • 6960 Dochamps (Manhay)
GPS: 50.23452 • 5.62227

Geopend

01/07-31/08 : elke dag : 10.00-18.00

01/06-30/06 • 01/09-16/09 :

zaterdag - zondag : 10.00-18.00

6 KAPEL SAINT-ROCH – MABOGE

Op bijna 7 kilometer van de kerk in Samrée, de officiële parochie, besloten de inwoners van Maboge in 1865 om hun eigen kapel te bouwen. Zo konden zij religieuze diensten bijwonen zonder eerst door het bos een hoogteverschil van 320 meter te overbruggen. Het gebouw, groot genoeg om de gehele dorpsgemeenschap te ontvangen, is gebouwd van schist (in de grond aanwezig in de streek) en "blauw steen". Dit is een zeer dichte kalksteen, met een betere weerstand op de hoeken en kozijnen. De kapel heeft een eclectische stijl, dat wil zeggen, dat de bouw diverse invloeden heeft. Dit is typisch voor de Belgische monumentale architectuur van de 19e eeuw.

Rechts van de ingang staat een beeld van Sint Rochus (1952), oorspronkelijk heeft deze gestaan op de borstwering van de brug over de beek "Ri du Sart". De buitenzijden van de kapel worden bekleed met 18e en 19e eeuwse grafstenen. U ziet ook een prachtig beschilderd gietijzeren grafkruis, zoals we ooit in groten getale zagen op onze begraafplaatsen...

Het meubilair is sober en met een eigentijdse constructie, maar binnen zijn er veel beelden te bewonderen. De oudste is een eenvoudige, ontroerende Sint Laurentius; de meest recente zijn gipsen beelden, geschilderd in kleur of helemaal wit. Het is een genoegen om te stoppen in deze kleinschalige kapel, die in de zomer en winter versierd is met wel duizend bladeren en bloemen.

Pont de Maboge
6982 Maboge (La Roche-en-Ardenne)
GPS: 50.16867 • 5.62736

Geopend

01/03-30/10 : elke dag : 10.00-18.00

Het dorp Buisson wordt zeer gewaardeerd door wandelaars, fietsers en jagers. De kerk, al van verre herkenbaar doordat de zon schittert op het witte pleisterwerk, is gastvrij en het gehele jaar geopend. Het werd gebouwd in het begin van de 19e eeuw, maar er zijn elementen van het interieur die dateren uit de vorige eeuw.

Het gebouw is van binnen net zo licht als van buiten. Het barokke hoogaltaar, wit met grijze omlijstingen, trekt de aandacht met een kleurrijke doek dat boven de tabernakel hangt. Een moderne compositie, bestaande uit rood, bruin en geel, waarin Jezus de zielen van de mensheid bevrijdt van de dood.

Links en rechts van het altaar staan de beelden van Sint Anna en Sint Lambertus. Het zijn mooie terracotta tegels uit het midden van de 19e eeuw. Zeer opvallend zijn de twee "relikschrijven-monstransen". Ze hebben een vorm van een hoge gevederde hoed, die getuigen van de verering aan de relikwieën van de heiligen. Op de biechtstoel herinnert een oog in een driehoek omgeven door stralen de gelovigen eraan dat "God alles ziet".

Voordat u de kerk verlaat, bekijkt u dan eerst nog de kruisweg die net na de oorlog is gemaakt. De mannen die Jezus arresteren worden afgebeeld met een soldatenhelm en een geweer in de handen. Ziet u ook de twee langen touwen van de klokken die hangen in het voorportaal, in afwachting, klaar om bediend te worden.

Buisson

6983 Buisson (La Roche-en-Ardenne)

GPS: 50.14519 • 5.60216

Geopend

01/01-31/12 : elke dag : 10.00-18.00

8 KERK SAINT-REMY – ORTHO

Ortho is een zeer oude plaats en de kerk was lang de belangrijkste in de regio. De klokkentoren, vroeger gebruikt als versterkte schuilplaats, was een bijgebouw van de abdij van Saint-Hubert en stamt hoogstwaarschijnlijk uit de romaanse tijd. Boven de deur en op de ankers van de toren staat het jaar 1671 vermeld. Het is het jaar van een belangrijke restauratie na de verwoesting door de Franse troepen in 1652. Vervallen in 1901, herbouwd in 1908 in neo-romaanse stijl.

Het interieur, wit en crèmekleurig, herbergt een aantal opmerkelijke beelden evenals een doopvont in gotische stijl met verwrongen gezichten. De Maagd en het Kind, met eenvoudige en karikaturale trekken, is typerend voor het talent van de Maître van Waha uit de 16e eeuw. De Christus aan het kruis ter hoogte van het koor, verstillend door de pijn van de lijdende, staat in schril contrast met de vreugde van de stenen gezichten die de hedendaagse tabernakel omringen. Heeft u al opgemerkt dat de drie beelden van de bisschoppen met de staf en de mijter verrassend veel op elkaar lijken? Het gaat inderdaad om dezelfde bisschop, Sint Remigius van Reims!

Het is ook Sint Remigius die het glas-in-lood achter het altaar siert, het is een compositie van het oude glas en de moderne gekleurde schakeringen van Louis-Marie Londot (1980). De meest oplettende toeschouwers zullen in het zuidelijke dwarschip de vier evangelisten hebben herkend, allen gesneden uit marmer en sieren de oude preekstoel.

Tot slot staat links van de toren als u naar buiten gaat een megaliet van melkquartz, zoals er nog meer staan in de regio. Het verwijst naar een cultus die teruggaat tot ver voor onze jaartelling.

Ortho • 6983 Ortho (La Roche-en-Ardenne)

GPS: 50.12501 • 5.61281

Geopend

01/06-30/09 : elke dag : 9.30-17.00

Het is in de eerste plaats de omgeving van deze kleine kapel gemaakt van schist en breuksteen, die u zal betoveren: een kleine groene wei omgeven door een lage muur, een nabijgelegen beekje, een bank om op te zitten en het landschap en de dorpshuizen te mogen beschouwen.

De kapel werd in 1627 gebouwd door de edele heer Jean de Herlinval, ritmeester van de hertog van Alva (landvoogd van de Nederlanden voor koning Filips II van Spanje). Bovenop staat een kleine achthoekige klokkentoren versierd met een smeedijzeren kruis met een staf en een sleutel, waarschijnlijk een symbool van de abdij van Saint-Hubert. Binnen staat het 17e eeuwse polychrome, barokke hoogaltaar. Hierin bevindt zich een reproductie van een zeer bewogen Maagd met het Kind van de Maître van Waha (die staat in de kerk Saint-Rémy van Ortho), evenals een kleine beeldhouwde groep die de "Pamoison van Maria" (het flauwvallen van de moeder van Jezus) aan de voet van het kruis voorstelt. Vier andere beschilderde beelden herinneren aan de verering van Sint Hubertus, de patroonheilige van de kapel, van Sint Anna (reproductie van een van de oudste voorwerpen in het gebouw), van Sint Jozef en van de heilige Sint Eligius (beschermheilige van de hoefsmeden).

Tot voor kort werd in geval van storm de klok van de kapel geluid. Volgens de overlevering hield dit het slechte weer weg.

Tijdens periodes dat de kapel gesloten is, laat een kleine opening in de deur nog steeds zien hoe het er van binnen uitziet.

Herlinval
6983 Herlinval (La Roche-en-Ardenne)
GPS: 50.11425 • 5.63849

Geopend

01/06-30/09 : elke dag : 10.00-16.00

10 KERK SAINT-MARTIN – HIVES

Deze oude kerk uit 1586 werd in 1811 herbouwd en in 1860 uitgebreid. Kenmerkend voor deze periode is de klokkentoren met de wenteltrap.

Ziet het er binnenin niet uit alsof het gewelf een oude, omgedraaide scheepsromp is? Overigens wordt het centrale deel van onze kerken "het schip" genoemd, een verwijzing naar de boot die de jonge christelijke gemeenschap in de evangeliën symboliseert. Op de grond ligt een zwarte marmeren vloer die 200 jaar oud is.

Verschillende beelden en meubels dateren uit de 17e en 18e eeuw, levendig met landelijke authenticiteit. De drie heilige martelaren op het rechter altaar, nu geassocieerd met de theologische deugden (geloof, hoop en liefde), trekken onmiddellijk de aandacht met hun kleurrijke kleding. In de nis erboven mediteert een vrij eenvoudige Sint Antonius van Padua. Sint Maarten, de patroonheilige van de kerk, zit boven het linker altaar, wat gewijd is aan de Maagd Maria. Een tweede beeld van de heilige staat bij de ingang van het schip, tegenover een martelaarsbeeld, alles in het blauw.

Het hoofdaltaar, met de gebeeldhouwde tabernakel en de draaiende troon (let op de twee sloten), diende om de heilige hostie te vereren die geplaatst was in de monstrans (het motief is gegraveerd op de draaibare scheidingswand). De ambachtsman van dit aansprekende liturgisch meubel, aan wie we ook de twee engelen in gebed aan beide zijden te danken hebben, heeft waarschijnlijk ook de prachtige preekstoel gemaakt. Men herkent er de vier evangelisten met hun symbolische attributen.

Voor wie de hoogtepunten van het leven van Sint Maarten vergeten is, loopt u gewoon door langs de glas-in-loodramen aan de zuidkant van de kerk. We herkennen de beroemde scène waarin de Romeinse officier zijn kostbare jas in tweeën sneed om deze aan de arme man te geven. Tot slot noemen we de indrukwekkende sierlijke gietijzeren banken en enkele, met vrome symbolen versierde, graftombes op het kerkhof rondom de kerk.

Hives • 6984 Hives (La Roche-en-Ardenne)

GPS: 50.15017 • 5.57860

Geopend 01/06-30/09

vrijdag tot maandag : 10.00-18.00

11 KERK SAINTS-PIERRE-ET-DENIS – ERNEUVILLE

Een andere zeer oude kerk, is de kerk van Erneuville. Dit blijkt uit het metselwerk van visgraten (het opus spicatum van de Romeinen) en dateert waarschijnlijk uit de 10e eeuw.

In 1852 en 1878 werd het gebouw uitgebreid en in 1968 kreeg het zijn huidige uiterlijk. Vervolgens werd de koorbank afgebroken, een nieuw altaar tegenover de gelovigen geplaatst en werd de koorwand versierd met een moderne muurschildering in groene tinten.

In het valse dwarschip achter de hal staat een verbazingwekkende zwarte marmeren grafsteen ter nagedachtenis aan de landsheer van Grandchamps Jean de Waha, militair gedurende zijn leven (1620). Vlak ervoor staat een meer dan duizend jaar oude doopvont van blauw hardsteen, die eruit ziet alsof het in de schacht van een zuil is uitgehakt (alleen het deksel is zeer recent).

Een ander overblijfsel van de oude kerk is de theotheek (voorloper van de tabernakel) uit 1629, het is geplaatst in de rechterkant van het hoofdaltaar. In deze nis, in de vorm van een kleine tempel, worden de gewijde hosties bewaard. Een cirkelvormige opening (oculus) bracht het in verbinding met de buitenwereld en liet parochianen toe om het Heilig Sacrament zowel 's nachts als overdag te kunnen aanbidden. Ook lepralijders die niet onder de bevolking mochten komen konden zo vanaf het kerkhof aan de dienst deelnemen. Vandaag de dag is deze oculus verplaatst naar de muur van de huidige sacristie.

U kunt ook de beelden van de heilige Petrus (met de sleutels van het Paradijs) en de heilige Dionysius (met het gemijterd hoofd in zijn handen) uit de 18e eeuw bewonderen. De evangelisten van de preekstoel, zeer expressief uitgebeeld, zijn uit dezelfde periode.

Voor liefhebbers van raadsels is het interessant om het chronogram boven het toegangsportaal te ontcijferen (om de verborgen datum te bepalen moet je de grote Romeinse cijfers optellen).

Erneuville 25 • 6972 Erneuville (Tenneville)
GPS: 50.11403 • 5.55072

Geopend

01/04-02/11 : elke dag : 9.00-17.00

WANDELING 1

De kluzenaars Martin en Thibaut

Onvermoeibare wandelaars, Maarten van Tours en Thibaut van Provins waren beiden geroepen tot het leven van een kluzenaar. Een eenvoudig bestaan dat zij in stand hielden ondanks de verantwoordelijkheden die zij later in de Kerk op zich zouden nemen. Als beschermheiligen van veel religieuze gebouwen, zijn ze vandaag de dag nog steeds het doel van pelgrimstochten.

Afstand : 9 km

Hoogteverschil : +316 m / -316 m

- Vertrek: parkeerplaats voor de **kerk Saint-Martin in Marcourt** (p. 7).
- Ga de Rue des Martyrs af richting het westen en neem de 2e straat links, de Rue du Vieux Moulin.
- Volg het straatje tot beneden in de vallei en steek de Ourthe over via de voetgangersbrug.
- Bij de hoofdweg gaat u rechtsaf en daarna de eerste straat links en gaat u omhoog naar Warisy. De dorpskerk wordt gebruikt door de Roemeens-Orthodoxe gemeenschap van de Ardennen en is binnen prachtig ingericht. Deze kerk, die helaas vaak gesloten is, is gewijd aan de Geboorte van de Heilige Johannes de Doper.
- U neemt de weg omhoog rechts voor de kerk en dan het eerste pad naar links tot aan de weg naar Hodister. Sla rechtsaf en neem ongeveer 650 meter verderop de eerste weg rechts (richting "Ermitage Saint-Thibaut") op de GR57.
- Bezoek de **kapel en kluzenaarswoning van Saint-Thibaut** op de heuvel van Montaigu (p. 8)
- Ga weer naar beneden in de richting van de miraculeuze bron (doodlopend pad rechts) en ga verder op de GR57 tot op de betonnen RaVel, sla rechtsaf naar de brug in Marcourt en steek deze over.
- Volg de weg in het dorp naar boven tot aan de kerk en bezoek deze als u dit nog niet gedaan heeft. *In de bar van het Royal Syndicat d'Initiative is er de mogelijkheid om iets te drinken.*

Volg elk deel van de route nauwkeurig op uw smartphone met de IZI.Travel applicatie.

WANDELING 2

Heilige gronden

De Ardense bossen hebben het ontstaan van prehistorische, Keltische, Gallo-Romeinse en vervolgens christelijke plaatsen van aanbidding gekend. De overblijfselen van deze eeuwenoude riten zijn zeldzaam geworden, maar verschillende heilige plaatsen, die nog steeds gebruikt worden, behouden de herinnering.

Afstand : 10 km - Hoogteverschil : +225 m / -225 m

- Vertrek: parkeerplaats bij de kerk **Saint-Rémy** van Ortho (p.12).
- Verlaat het dorp in oostelijke richting tot aan de rotonde en neem dan de weg naar Bastogne.
- Bij het tweede kruispunt gaat u linksaf richting Warempage. De kerk Saint-Antoine ligt in het hart van het dorp. Het combineert op een harmonieuze manier verschillende hedendaagse kunstwerken met meubels van een neogotische stijl die kenmerkend zijn voor de bouw.
- U vervolgt de weg richting het zuiden naar het gehucht Herlinval, waar de oude kapel **Saint-Hubert** op u wacht (p.13).
- Verlaat het dorp in oostelijke richting, steek de N834 over en sla linksaf en neem dan de eerste straat rechts naar het dorp Mousny. De kapel Notre-Dame aux Sept Douleurs werd in 1911 door de inwoners van het dorp gebouwd, een typisch voorbeeld van volksverering uit die periode.
- Neem de weg naar het zuiden en ga dan twee keer naar rechts tot de plaats van de « Blancs Cailloux », waar nog steeds imposante kwartsblokken staan (waarschijnlijk een heilige plaats uit de megalithische beschaving, uit dezelfde tijd als de Egyptische piramides).

Volg elk deel van de route nauwkeurig op uw smartphone met de IZI.Travel applicatie.

FIETSTOCHT 1 Schist en zandsteen

Hoeveel geluk hebben we dat wij zoveel "bouwstenen" in de ondergrond hebben. In dit deel van de Ardennen vinden we vooral schist en zandsteen of een mix van beide. De kerken die in deze rotsen zijn gebouwd, ontleen er hun bijzondere karakter aan ... Dit is een route voor liefhebbers van klimmen.

Afstand : 45 km - Hoogteverschil : +997 m / -997 m

- Vertrek: op het place du Bronze in La Roche-en-Ardenne (betaald parkeren).
- U gaat richting het noorden de brug over, dan onmiddellijk naar rechts (richting Houffalize) en dan naar links de Rue Saint-Quoillin op en vervolg deze weg met een haarspeldbocht tot aan de kapel Sainte-Marguerite. Dit aandoenlijk gebouw uit 1600, half uitgehouwen uit de ruwe rotsen, behoorde toe aan een oude kluizenaarswoning. Veel mensen komen er nog steeds voor een nederig gebed.
- Vervolg de weg door het bos richting het noordoosten en klim verder tot aan de "Col de Haussire" (498 m), ga via de haarspeldbochten naar beneden en neem dan de hoofdweg rechts richting Samrée. Een andere route voor mountainbikes: Eenmaal op de Col gaat u volledig oostwaarts door het bos om de hoofdweg te vermijden.
- De met veel smaak gerenoveerde kerk Notre-Dame in Samrée is zeker een bezoek waard (in de hoop dat het gebouw open zal zijn).
- Steek de N89 over in noordelijke richting naar Dochamps met de opvallende kerk **Saints-Pierre-et-Paul** (p. 9).
- Neem de weg richting het zuidoosten tot aan de N89, sla linksaf en vervolgens rechtsaf richting Bérismenil. De kerk Saint-Pierre, helaas vaak gesloten, heeft zeer mooie meubels in neogotische stijl en is versierd met vele standbeelden en bas-reliëfs van zorgvuldig vakmanschap.

- U gaat naar rechts op de N860 voor 3,5 km naar beneden in de Ourthevallei in de richting van Maboge. De kapel **Saint-Roch**, altijd in bloei, zal u in vervoering brengen met haar frisheid (p. 10).
- Direct na de brug neemt u de weg die links omhoog gaat richting Hubermont. Op het kruispunt met de N834, slaat u linksaf richting Warempage, dan daalt u af naar Herlinval waar de kapel **Saint-Hubert** op u wacht (p. 13).
- Ga twee keer rechtsaf en dan linksaf de N834 op naar Ortho. Stop daar voor een bezoek voor de mooie kerk **Saint-Rémy** (p. 12).
- Ga noordwaarts in de richting van La Roche-en-Ardenne en dan naar links richting Buisson voor de ontdekking van de witte kerk **Saint-Lambert** (p. 11).
- Volg de weg van Thimont in noordoostelijke richting tot aan de N834, ga dan linksaf richting La Roche-en-Ardenne, en doorkruis de bossen en velden tot aan het vertrekpunt.
- Laat u zich daar verwonderen door de kerk **Saint-Nicolas** in La Roche-en-Ardenne (p. 5).

Volg elk deel van de route nauwkeurig op uw smartphone met de IZI.Travel applicatie.

FIETSTOCHT 2

Elk dorp zijn eigen kerk

De eerste parochies in de Ardennen lagen ver uit elkaar. Het kostte kilometers om naar de mis te komen ... Sinds het einde van de 19e eeuw heeft elk dorp zijn eigen kerk willen bouwen. Wat een investering voor de lokale gemeenschap, maar wat een trots ook!

Afstand : 43 km - Hoogteverschil : +874 m / -874 m

- Vertrek: Quai de l'Ourthe in La Roche-en-Ardenne.
- Begin met een bezoek aan de kerk **Saint-Nicolas**, zo rijk aan geschiedenis (p. 5).
- Neem de brug naar het noorden van de stad en dan meteen naar rechts. Maak de tocht langs de meanderende Ourthe, steek het bruggetje over, ga na 500 meter naar rechts en maak de klim tot aan het dorp Cielle. De kerk Saint-Fiacre knipoogt naar u en met een beetje geluk is de deur open.
- Vervolg de weg in noordelijke richting naar Marcourt en bezoek de kerk **Saint-Martin**, rijk aan cultureel erfgoed (p. 7).
- Ga naar beneden naar de brug van Marcourt en steek deze over. Liefhebbers van uitzicht kunnen hier hun fiets achterlaten en te voet het bospad nemen in de richting van de kapel en kluzenaarswoning van **Saint-Thibaut** (p. 8), echt indrukwekkend.
- Neem de N833 naar links tot aan het benzinstation. Sla rechtsaf richting Marche en ga na 1,8 km linksaf in de richting van "Halleux". De onlangs gerenoveerde kerk Saint-Pierre, is ook een bezoek waard, vooral vanwege de warme sfeer en de metalen draagbalken.

- Vervolg de weg richting het zuiden (Ronchamps) tot aan de N89 en ga dan rechtdoor naar het dorp Vecmont. De mooie kerk Saint-Hubert is misschien geopend?
- Keer terug via dezelfde weg, negeer het perceel, sla twee keer linksaf en ga door het bos en langs de weiden richting Mierchamps. Het is een kleine omweg tot aan de kerk Saint-Lambert (omdat ieder dorp zijn eigen plaats van aanbidding moest hebben).
- Vervolg de weg en sla rechtsaf tot aan het dorp Erneville. De eerbiedwaardige kerk **Saints-Pierre-et-Denis** heeft veel herinneringen om met u te delen ... (p. 15).
- Neem de N834 naar het oosten en sla linksaf richting Hives. Na 4 kilometer door de weilanden (en een rotonde) komt u aan bij de kerk **Saint-Martin**, die enkel wacht op uw bezoek (p. 14).
- Een links afbuigend weggetje door het bos (door de Vallée des Tombes, de Gîte de l'Orbiquet en een bruggetje), brengt u naar Beusaint (na twee bochten naar rechts). De volledig gerenoveerde kerk **Saint-Pierre** is al van veraf te zien met de leistenen bekleding (p. 6) – toegang via de Rue du Monument.
- Vervolg de hoofdstraat door het dorp in oostelijke richting, ga langs het monument en rond de grote linde en blijf in dezelfde richting rijden tot dat u het dorp verlaat. U rijdt terug naar de parkeerplaats in La Roche-en-Ardenne via de Veille Route de Beusaint.

Volg elk deel van de route nauwkeurig op uw smartphone met de IZI.Travel applicatie.

AUTOROUTE 1

Niets is te mooi voor een kerk

De meeste religieuze kunstvoorwerpen zijn geschonken door dankbare parochianen. De ambachtslieden en kunstenaars die ze door de eeuwen heen hebben gevraagd, hebben hun uren voor deze geloofsgetuigenissen niet geteld. Zoveel bewonderenswaardige en ontroerende werken!

Afstand : 35 km

- Vertrek: La Roche-en-Ardenne, bezoek de kerk **Saint-Nicolas** (p. 5), neem dan de N89 (richting Saint-Hubert) tot aan Beausaint.
- In Beausaint: ontdek de kerk **Saint-Pierre** (p. 6), ga vervolgens in oostelijke richting via de oude weg naar La Roche-en-Ardenne (afgesloten in de winter). Alternatief: neem de begaanbare weg die recht naar het noorden gaat tot aan de N833.
- Pont de Marcourt, 2 in 6987 Marcourt: een klein pad leidt naar de kapel en kluizenaarswoning van **Saint-Thibaut** op de heuvel van Montaigu (p. 8) – reken op een goed uur lopen.
- Marcourt: culturele tussenstop bij de kerk **Saint-Martin** (p. 7).
- Neem de weg van de “Maladrie” die links omhoog gaat tot Devantave, dan rechtsaf richting Dochamps.
- In Dochamps: verwondert u zich over de kerk **Saints-Pierre-et-Paul** (p. 9), rij dan richting het zuiden tot aan de N89 en sla rechtsaf in de richting van La Roche-en-Ardenne.
- Neem de eerste (kleine) weg links door het bos in de richting van de “Col de Haussire”, en ga naar beneden tot aan de eerste weg rechts, passeer het Parc à Gibier, tot aan de aandoenlijke kapel Sainte-Marguerite uit 1600, uitgehouwen uit de ruwe rots (aan de linkerkant).
- Volg de kleine weg tot aan La Roche-en-Ardenne.

U kunt de aanbevolen route ook volgen op uw smartphone met de IZI.Travel applicatie.

AUTOROUTE 2 Kerken in de Ardennen door de eeuwen heen

Meerdere kerken zijn gebouwd op de plaats van zeer oude oratoria, waarvan de sporen bewaard zijn gebleven. Sommigen werden vernietigd en daarna weer herbouwd, vooral na religieuze oorlogen. Meer recente kerken getuigen van de stijlen die in de mode waren in de tijd van onze (over)grootouders...

Afstand : 34 km

- Vertrek: La Roche-en-Ardenne, bekijk de prachtige kerk **Saint-Nicolas** (p. 5).
- Neem de N834 in de richting van Bastogne over 4,5 kilometer, ga dan naar rechts in de richting van Buisson.
- In Buisson: halte in de kerk **Saint-Lambert** (p. 11).
- Hives: ontdekking van de authentieke kerk **Saint-Martin** (p. 14).
- Erneville: een van de oudste kerken in de omgeving, **Saints-Pierre-et-Denis** (p. 15).
- Ortho: de kerk **Saint-Rémy** heeft een mooie geschiedenis te vertellen (p. 12).
- Herlival: de ontroerende kapel **Saint-Hubert** ontvangt gelovigen al meer dan 400 jaar (p. 13).
- Maboge: welkom in de kapel **Saint-Roch**, kunstig met bloemen (p. 10)
- Terugkeer naar La Roche-en-Ardenne, voor een welverdiende versnapering...

U kunt de aanbevolen route ook volgen op uw smartphone met de IZI.Travel

Andere bezienswaardigheden

Het **kasteelfort van La Roche-en-Ardenne**, zeer indrukwekkend voor de liefhebbers van de middeleeuwse geschiedenis, biedt ook tijdens de zomer- en schoolvakanties tal van activiteiten: valkerij, boogschieten, ambachten ... En niet te vergeten shows en andere vuurwerkshows! www.chateaudelaroche.be/indexnl.php

Het **wildpark van La Roche** is het hele jaar door geopend. U zult vele dieren van de Ardennen ontdekken, vooral de wilde soorten van de bossen, moeilijk te zien in de natuur.
www.parc-gibier-laroche.be/indexnl.php

Liefhebbers van de Tweede Wereldoorlog zullen het **Museum van de Slag om de Ardennen** waarderen, die rijk is aan talrijke uitrustingen, wapens en getuigenissen uit die tijd (meestal geschonken door veteranen). www.batarden.be/site/nl.html

Tussen wilde natuur en archeologie zullen de **Keltische vestingwerken van Cheslé** in Bérismenil (bij Maboge) het leven oproepen van de bewoners van de Ourthevallei in de ijzertijd, die zich al tegen de oorlogszuchtige volkeren wilden beschermen.
<http://chesle-berismenil.strikingly.com>

Wie wij mogen bedanken

- De DGO3 en het Commissariat Général au Tourisme du Service Public de Wallonie, evenals de Europese Unie in het kader van het Plan wallon de Développement Rural (PwDR)
- De Gemeenten La Roche-en-Ardenne, Rendeux, Tenneville en Manhay
- De Pastorale Eenheid "Coeur de l'Ardenne au Fil de l'Ourthe"
- De kerkfabrieken van de kerken en kapellen die in de brochure worden aanbevolen
- Jean-Michel Bodelet voor het historisch nalezen
- Ed Dijkman en Hadewey de Quaasteniet voor de vertaling

Colofon

Deze brochure is een publicatie van de vzw Open Kerken.
Ver. uit.: Open Kerken vzw. Alle rechten voorbehouden.
Correspondentie adres: Tiensesteenweg 508A, 1370 Geldenaken
Layout: Quart de Pouce • Illustraties: Benoi Lacroix
Fotos: © FTLB © Open Kerken © P.Willems
Cartografie: © OpenStreetMap contributors